

Zpráva o projektu

"Botanická zahrada Univerzity Palackého v Olomouci pro rozvoj vzdělávání předškolní a školní mládeže, studentů a veřejnosti"

realizovaného z prostředků Olomouckého kraje v roce 2009

Příspěvek, který v roce 2009 poskytl Olomoucký kraj Univerzitě Palackého v Olomouci, umožnil pokračovat v realizaci řady aktivit směřujících ke zkvalitnění prostředí Botanické zahrady Univerzity Palackého v Olomouci, její propagaci a možnosti kvalitně naplňovat výukovou a osvětovou funkci. Tyto aktivity přímo navazovaly na činnosti realizované rovněž z prostředků Olomouckého kraje v roce 2008.

Aktivity realizované v roce 2009 v Botanické zahradě PřF Univerzity Palackého v Olomouci probíhaly v několika oblastech:

1. Oblast projektová

- Bylo zpracováno několik studií a návrhů technických a stavebních úprav ve vybraných partiích Botanické zahrady, které navazují na úpravy provedené v předchozím roce. Cílem navrhovaných úprav je vytvořit v prostoru u zahradního domku prostředí ke komunikaci, relaxaci a společenským kontaktům návštěvníků zahrady. Veškerá dokumentace byla předána jak v tištěné tak v elektronické podobě.
- Byl zpracován návrh technické úpravy části plotu ve východní části zahrady tak, aby se zamezilo nežádoucímu vstupu do zahrady vandaly.
- Bylo provedeno detailní zaměření zahradního domku nezbytné pro realizaci dalších plánovaných technických a stavebních úprav. Tyto podklady dosud nebyly v Botanické zahradě k dispozici.
- Byla zpracována studie úpravy vstupního prostoru do Botanické zahrady tak, aby byl zajištěn bezbariérový přístup všem návštěvníkům. Dosavadní vstup do Botanické zahrady nebyl vhodný pro osoby pohybující se na vozících. Tato studie byla v roce 2009 z prostředků poskytnutých Olomouckým krajem realizována.
- Byla zpracována studie úpravy prostoru u zahradního domku, a to konkrétně mezi zrekonstruovaným Oválným jezírkiem a letní posluchárnou. Tato studie počítá s vytvořením návštěvnicky atraktivního prvku - skalky s aromatickými a léčivými rostlinami. Stěžejní stavební část této úpravy byla realizována z prostředků Olomouckého kraje v roce 2009.
- Byla zpracována architektonická studie úpravy prostoru stávajících dřevěných kůlen. Je navržena jejich přestavba s tím, že část nově vzniklého objektu bude upravena pro vybudování bezbariérově přístupného WC. Právě toto zařízení dosud v Botanické zahradě zcela chybí. V návaznosti na tuto přestavbu je ve studii navržena úprava vnitřního prostoru stávající sušárny tak, aby mohl být využíván jako malá kavárnička/čajovna a prodejna s přírodními produkty a informačními materiály s botanickou tematikou. Studie rovněž zahrnuje odpovídající úpravu venkovního prostoru v této partii zahrady, jednak pro venkovní posezení před kavárnou, a pak zejména pro zajištění volného a bezpečného průchodu, resp. průjezdu osobami s dětskými kočárky a osobami na vozících. Stávající stav terénu v zahradě tento pohyb bohužel znemožňuje.
- Vybraná obrazová dokumentace těchto návrhů tvoří přílohu č. 1 (P1) této zprávy.

2. Oblast stavebních, technických a sadovnických úprav v areálu Botanické zahrady

- Byla dobudována letní posluchárna.
- Podle architektonické studie byl upraven vstup do Botanické zahrady.
- Podle architektonické studie byl upraven prostor mezi Oválným jezírkiem a letní posluchárnou a byly upraveny stávající přílehlé komunikace.
- Byl posílen přívod pro čerpání a rozvod pitné a užitkové vody v areálu Botanické zahrady.
- Bylo provedeno odvětrání obvodového zdiva zahradního domku.
- Byl proveden průklest vzrostlých stromů v partii Pineta a podél plotu v severní části zahrady. U letní posluchárny byl odstraněn jeden exemplář přeschlé a poškozené hrušně. Současně byl tento strom nahrazen nově vysazenou dřevinou. Tato opatření přispěla ke zlepšení prostředí zahrady a k větší bezpečnosti jejich návštěvníků.
- Vybraná obrazová dokumentace uvedených stavebně technických úprav tvoří přílohu č. 2 (P2) této zprávy.

3. Oblast propagační

- V návaznosti na nově vytvořený logotyp Botanické zahrady byly zpracovány grafické návrhy na navazující tištěné materiály.
- Byly připraveny a vytištěny následující materiály: Index seminum, Praktikum rostlinné morfologie - a to Listy dřevin Botanické zahrady a Květy dřevin Botanické zahrady. Tyto materiály jsou jednak rozesílány partnerským botanickým zahradám, jsou zdarma k dispozici návštěvníkům Botanické zahrady a jsou postupně předávány pracovníkům Informačního centra města Olomouce na Horním náměstí v Olomouci a do Infocentra na hlavním vlakovém nádraží ČD v Olomouci, ale i příslušným orgánům Krajského úřadu k propagaci kraje.
- V roce 2009 připravili pracovníci Botanické zahrady několik tématických výstav. V dubnu byla připravena přímo v terénu zahrady výstava "Dřeviny tří kontinentů", na níž se návštěvníci mohli seznámit k živými exempláři zajímavých exotických i domácích dřevin. Tato výstava a příslušné stezky Botanickou zahradou byly během vegetace obměňovány a aktualizovány. Při přípravě této výstavy bylo využito materiálů zpracovaných v roce 2008 a na vlastní realizaci se podíleli studenti biologie PřF UP v Olomouci pod vedením pracovníků Katedry botaniky a Botanické zahrady.
- V roce 2009 připravili pracovníci Botanické zahrady několik speciálních komentovaných prohlídek pro ohlášené skupiny školní mládeže.
- V roce 2009 připravili pracovníci Botanické zahrady také dvě speciální komentované prohlídky pro skupiny nevidomých a slabozrakých občanů. Jednalo se o klienty Tyfloservisu Olomouc a Tyfloservisu Ostrava.
- Informace o aktivitách Botanické zahrady, zejména v oblasti vzdělávání, byly prezentovány formou přednášky na festivalu vzdělávání dospělých Aeduca 2009, který se uskutečnil v září 2009 Olomouci.
- Došlo k významnému prodloužení otevírací doby Botanické zahrady. Zahrada je přístupná veřejnosti zdarma. Pracovníci Botanické zahrady poskytují návštěvníkům odborné informace o rostlinách, ale také zajišťují také poradenskou službu v oblasti biologie a ekologie rostlin.
- Informace o Botanické zahradě, jejich sbírkách a aktivitách, tak jak je připravil kolektiv pracovníků Botanické zahrady a Katedry botaniky PřF UP v Olomouci, tvoří jednu z kapitol publikace „Botanické zahrady České republiky, kterou v roce 2010 vydá nakladatelství Academia.

- Presentace Botanické zahrady na festivalu Aeduca 2009 a další aktuální informace o Botanické zahradě jsou k dispozici na webové stránce Katedry botaniky PřF UP v Olomouci: <http://botany.upol.cz>.
- Vybraná obrazová dokumentace uvedených aktivit tvoří přílohy této zprávy.

Botanická zahrada Univerzity Palackého v Olomouci v dalším období

Aktivity realizované v letech 2008 a 2009 tvoří logicky propojený celek, který je zaměřen jednak na cílenou propagaci Botanické zahrady a tím i celého Olomouckého regionu, ale i na postupnou revitalizaci zeleně a technických prvků v Botanické zahradě.

V případě revitalizace zeleně je cílem zachovat maximální možnou rostlinnou rozmanitost, dosáhnout optimálního estetického účinku, zvýšit přitažlivost pro návštěvníky a posílit didaktické působení a využití jednotlivých prvků.

V oblasti technických a stavebních úprav bude mít zásadní význam realizovat přestavbu stávajících dřevěných kůlen a upravit navazující prostor.

Cílem plánovaných úprav je zajištění bezbariérového přístupu do celé zahrady a zpříjemnění pobytu v zahradě veřejnosti i studentům. Tato studie bude zahrnovat následující úpravy:

- úprava prostoru na sever za zahradním domkem tak, aby byl umožněn pohodlný průjezd osob se sníženou mobilitou (vozičkáři, matky s kočárky) – dnes je možná pouze cesta přes skalku, která není bezbariérová;
- nahrazení stávající kůlny novostavbou, v níž bude umístěno mimo jiné také bezbariérově dostupné WC pro návštěvníky, které dosud v zahradě není;
- využití objektu stávající sušárny pro vytvoření minikavárny a čajovny se sezónním provozem, a případně i s prodejem bylinek a dalších rostlinných produktů z Botanické zahrady;
- vytvoření návštěvnický atraktivní sadovnické kompozice (např. skalka mediteránního charakteru) v prostoru mezi oválným jezírkem a letní posluchárnou s dostupností pro osoby se sníženou mobilitou a pro děti.

Došlo by tak k zásadnímu posunu v kvalitě prostředí Botanické zahrady zejména ve vztahu k pohodlí a bezpečnosti návštěvníků. Navrhovanými úpravami by Botanická zahrada získala takovou dimenzi, jakou v minulosti prakticky nikdy neměla.

V případě získání potřebné finanční podpory by bylo možné rekonstrukci sušárny a kůlen realizovat **v roce 2010**. Vzhledem k tomu, že Univerzita Palackého nemá k dispozici prostředky na realizaci potřebných stavebních úprav, bude potřeba usilovat o jejich získání z mimouniverzitních zdrojů.

Botanická zahrada je vybavena počítačovou technikou s možností připojení na internet, dataprojektorem pro realizaci přednášek, mikroskopy pro pozorování rostlinných objektů a dalším laboratorním vybavením, knihovnou se zahradnickou a botanickou tematikou. Poslední etapa stavebně-technických úprav v Botanické zahradě by měla být zaměřena na úpravu vnitřních prostor zahradního domku tak, aby studenti i návštěvníci zahrady mohli pobývat v kultivovaném prostředí. Projekt úprav vnitřních prostor zahradního domku by bylo vhodné, v závislosti na finančních možnostech, připravit v roce 2010, jeho provedení pak realizovat například již **v roce 2011**.

Všechna uvedená opatření by významným způsobem přispěla ke zkvalitnění celého areálu Botanické zahrady za současného zachování a respektování stávajících historických stavebních i zahradních prvků. Navrhované úpravy by vytvořily předpoklad k tomu, aby se prostředí Botanické zahrady stalo vyhledávaným místem pro veřejnost a návštěvníky města i Olomouckého regionu.

Podle zprávy předané dne 15. ledna 2010 připravila dne 29. ledna 2010 Eva Křístková.